

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра української літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри української
літератури

доц. Демченко А.В.

«29» серпня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ»

спеціальність:

035.01 Філологія (українська мова і література)

факультет української філології та журналістики

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Методика викладання української літератури у закладі освіти» для студентів спеціальності 035. 01 Філологія (українська мова та література).

Розробник: Бондаренко Л.Г., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української літератури

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української літератури

доц. Демченко А.В.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань (шифр і назва) 0203.Гуманітарні науки	Нормативна	
Змістових модулів –2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність (професійне спрямування): 035.01 Філологія (українська мова та література)	1-й	1-й
		-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
58 год.	82 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 35,6 / 64,4

для заочної форми навчання – 8,9 / 91,1

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни Методика викладання української літератури у закладі вищої освіти складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістр спеціальності 035. 01Філологія (Українська мова і література).

Метою навчальної дисципліни є підготовка студентів-магістрантів до проходження педагогічної практики і майбутньої професійної діяльності – викладання літературознавчих курсів у вищій школі, освітніх закладах нового типу.

Завдання дисципліни «Методика викладання української літератури у закладі вищої освіти»:

- формувати у студентів уміння вільного володіння державною мовою в усній та писемній формах;
- розширити і поглибити знання майбутніх педагогів-україністів у галузі методики викладання української літератури на основі досягнень філологічної та педагогічної наук, новаторського досвіду вчителів, викладачів філологічних дисциплін вищих навчальних закладів;
- проаналізувати актуальні проблеми методики викладання української літератури на сучасному сталі і визначити основні можливі напрями і перспективи дослідницької роботи в цій галузі для майбутніх викладачів української літератури;
- визначити взаємозв'язок між історико- і теоретико-літературними курсами та іншими філологічними та психолого-педагогічними дисциплінами, їх роль у філологічній освіті майбутнього викладача;
- з'ясувати зміст і структуру циклу літературознавчих дисциплін у вузі, поглибленого курсу української літератури в інноваційних закладах;
- охарактеризувати основні форми занять із літературознавчих дисциплін та методику їх проведення;
- сприяти набуттю вмінь розробляти навчальні програми з літературознавчих курсів, засоби педагогічної діагностики рівня знань, умінь і навичок студентської та учнівської молоді;
- окреслити специфіку роботи педагога над підвищенням власного професійного рівня;
- простудіювати особливості організації і керівництва самостійною навчальною і науковою діяльністю студентів, учнів освітніх закладів нового типу.

Дисципліна покликана формувати у студентів низку **компетентностей**:

- ЗК-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК-9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК-10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК-12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК-6 Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК-9 Здатність ефективно й компетентно проводити заняття різних видів у закладах вищої освіти.

Очікувані результати: у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

ПРН-1 Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення; розуміти основні теоретичні дисципліни в обсязі, необхідному для розв'язання професійних дослідних і педагогічних завдань; мовознавчі та літературознавчі дисципліни в синхронії та діахронії; усіх розділів української мовознавчої науки та української літератури.

ПРН-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами; вміти вести іноземною мовою бесіду-діалог наукового характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності, перекладати тексти філологічної проблематики, складати анотації, реферати, наукові виступи іноземною мовою.

ПРН-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня; управління освітнім процесом; ефективне здійснення комунікативно-навчальної функції (з охопленням інформаційного, мотиваційно-стимулюючого та контрольо-коригуючого компонентів); конструктивно-проектних функцій: планувати і творчо конструювати робочий процес; організаторської функції: творчо розв'язувати методичні задачі в процесі роботи, вносити до планів науково виважені корективи з метою досягнення бажаного результату.

ПРН-6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності; виявляти спроможність працювати самостійно та в групі, вміти отримати результат в умовах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

ПРН-13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання української мови і літератури в повному обсязі освітньої програми «Філологія (Українська мова та література)»; логічно будувати освітній процес в освітніх закладах різного типу і рівня акредитації.

ПРН-16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; підвищувати власний професійний рівень, вдосконалювати кваліфікацію.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин або 3 кредити ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Роль курсу методики викладання української літератури у професійній парадигмі викладача-словесника. Тенденції освіти: масовий характер, неперервність, значущість освіти для особистості і суспільства, ідея фундаментальних знань, орієнтація на активне засвоєння способів пізнавальної діяльності; гнучкість і адаптація освітнього процесу до запитів і потреб особистості, розробка нових педагогічних технологій професійної підготовки вчителя-словесника в умовах інформаційного суспільства, індивідуалізація й інтелектуалізація прийомів і способів навчання, діалогічність і комунікативність тощо.

Проблема діалогу культур. Концепція філологічної освіти в контексті розвитку культури. Формування нових стандартів літературної освіти (сучасні школи і напрями літературознавства та критики, розгляд історії української літератури в широкому європейському і світовому контексті, мистецтво читання й осмислення тексту).

Принципи професійної підготовки вчителів, викладачів української словесності: принцип професійно-педагогічної спрямованості навчальних курсів, цілісності і психологізації педагогічної освіти, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, комунікативно-дидактичних підходів у навчанні. Модель фахівця української літератури. Професійні якості викладача: любов до літератури, широта ерудиції, глибина літературних знань, ґрунтовне знання текстів художніх творів, повага до вихованців, розуміння психолого-педагогічних основ навчання і виховання студентів, осмислення ними специфіки мистецтва, висока мовна культура, досконале володіння сучасними методами і прийомами навчання, вимогливість і принциповість, наполегливість, дисциплінованість, толерантність, інтелігентність.

Навчальна робота викладача. Підготовка до навчальних занять, їхнє планування й аналіз. Організація індивідуальної, самостійної роботи студентів з літературознавчих курсів. Особистісно-орієнтований підхід у викладанні.

Науково-дослідницька діяльність викладача, її значення для викладання літературознавчих дисциплін. Використання результатів наукової праці викладача у навчальному процесі. Залучення студентів до вивчення проблеми, що досліджується викладачем.

Виховні функції викладача-літературознавця. Громадська позиція, культура, демократизм, інтелігентність, широта кругозору, орієнтація на загальнолюдські цінності в розвитку особистості, реалізація виховних цілей у процесі навчання літературі.

Професійна компетенція викладача української мови і літератури. Культурознавча (народознавча) компетенція як сукупність знань про матеріальну і духовну культуру, традиції, звичаї, обряди рідного народу, сукупність умінь використовувати культурознавчі (народознавчі) знання у професійній діяльності.

Фольклорна, літературознавча компетенція як сукупність знань про українську літературу і фольклор у їх історичному розвитку та на сучасному етапі, умінь здійснювати фольклорний, літературознавчий аналіз, усвідомлювати закономірності літературного

процесу, оцінювати художню своєрідність творів, творчості письменника в цілому під кутом зору національної культури і міжкультурної значущості. Характеристика сучасної ситуації в галузі літературної освіти.

Методична компетенція як сукупність знань методологічних і теоретичних основ методики навчання мови, літератури, концептуальних основ, структури і змісту засобів навчання (підручників, навчальних посібників), умінь використовувати методичні прийоми в різних ситуаціях педагогічної діяльності.

Вияв мовленнєвої компетенції особистості у сформованості умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів.

Комунікативна компетенція як сукупність знань, умінь, здібностей, ініціатив особистості, необхідних для здійснення комунікації в різних мовленнєвих сферах тощо.

Педагогічна компетенція як сукупність знань теорії і практики навчання, теорії виховання, особливостей реалізації педагогічних завдань у конкретному навчальному предметі з метою формування і розвитку творчо мислячої особистості студента; знань дидактичних закономірностей навчального процесу, педагогічної етики. Сукупність умінь проектувати педагогічну діяльність, вести науково-педагогічне спілкування у відповідній галузі філологічної науки, володіти професійно-практичними навичками навчання мови і літератури, керувати пізнавальною діяльністю студентів тощо.

Психологічна компетенція як сукупність знань загальної, вікової, педагогічної психології, лінгвопсихології, психічних процесів.

Складові науково-дослідної компетенції: індивідуально-творче мислення, мотивація науково-дослідницької діяльності. Науково-дослідна компетенція як сукупність умінь проводити пошукове, наукове, експериментальне дослідження, працювати з першоджерелами, критичною літературою, конструювати власну і колективну науково-дослідницьку діяльність.

Професійна самоосвіта і саморозвиток. Потреба у творчому самовираженні, особистій самореалізації у процесі професійно-педагогічної діяльності.

Удосконалення кваліфікації і підвищення майстерності вчителя, викладача української мови і літератури. Самоосвіта педагога. Підвищення кваліфікації викладача літературознавчих курсів. Розробка нових методик. Роль викладача в розвитку у студентів творчого мислення, умінь самостійно здобувати наукові знання, аналізувати й інтерпретувати словесно-художні здобутки, в оволодінні студентами методами літературознавчої діяльності. Діагностична діяльність викладача.

Самостійна робота над підвищенням професійної і педагогічної майстерності, методичного і загальнокультурного рівня. Участь у теоретичних і методичних семінарах, читаннях, наукових школах, проблемних групах, педагогічних майстернях, експериментальних лабораторіях. Вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду вчителів-словесників, викладачів філологічних дисциплін. Критерії професійної компетентності викладача української літератури: рівень теоретичних знань і вмінь, рівень володіння методами літературного дослідження, володіння професійно-мовленнєвою культурою, результативність практичної діяльності.

Предмет, завдання, значення курсу у професійній парадигмі викладача української літератури. Призначення, завдання, зміст і проблеми літературознавчої освіти. Культурологічна концепція викладання літератури.

Тема 2. Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів і спецкурсів. Вимоги до літературних курсів, їхня структура, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення. Відбір навчального матеріалу літературних курсів. Критерії відбору: фундаментальність, актуальність, доступність матеріалу. Ідея блокового подання навчального матеріалу. Формування

модулів, розділів, тем. Відбір інформаційних джерел. Формування індивідуальних завдань та питань.

Загальнодидактичні принципи у викладанні літературознавчих курсів: науковість, систематичність, послідовність, наступність і перспективність, зв'язок теорії з практикою, наочність, професійна спрямованість. Взаємозв'язок принципів навчання, їх взаємозумовленість.

Своєрідність практичних, семінарських занять з української літератури: специфічність художньої інформації, стимулювання естетичних переживань. Критерії ефективності занять. Проблемність на заняттях з української літератури, її наукові основи.

Сучасні підходи до викладання курсу "Вступ до літературознавства", роль курсу в літературознавчій підготовці майбутнього вчителя-словесника, його зв'язок з іншими дисциплінами.

Завдання курсу: вироблення наукової позиції літературознавця, осмислення художньої літератури як феномену культури, усвідомлення специфіки мови художньої літератури, формування переконаності в існуванні різноманітних підходів до інтерпретації художнього твору. Програми і навчальні посібники з курсу.

Завдання і зміст курсу "Теорія літератури", його роль у літературознавчій підготовці студентів, зв'язок з іншими філологічними дисциплінами, курсами естетики, філософії, психології. Сучасні підходи та принципи побудови курсу "Теорія літератури". Оволодіння системою категорій і понять теорії літератури, поглиблене вивчення сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій теоретичного літературознавства. Програма і навчальні посібники. Труднощі й особливості викладання курсу. Опанування методології, методики і практики науково-дослідницької діяльності в галузі теорії літератури і викладання курсу у вищій школі.

Завдання, зміст курсу "Теорія і історія літературної критики", зв'язок з іншими філологічними дисциплінами, курсами естетики, філософії, психології. Усвідомлення специфічної природи літературної критики у процесі історичного розвитку культури. Опанування вітчизняних і зарубіжних концепцій літературної критики, оволодіння методологією, методикою, практикою науково-дослідницької діяльності у галузі літературної критики.

Завдання і зміст курсу "Історія української літератури". Призначення історико-літературних курсів, система і принципи побудови, професійне, культурне і виховне значення. Дискусія про принципи побудови курсу.

Періодизація і спірні проблеми історії української літератури. Особливості постановки і висвітлення історії давньої української літератури, української літератури ХУІІ і ХІХ століть. Поглиблене вивчення історії української літератури і сучасного літературного процесу в контексті вітчизняної і світової історії та культури. Проблеми вивчення і викладання української літератури ХХ століття.

Місце творчої біографії письменника. Літературно-психологічний портрет митця як важливий виховний чинник. Текстоцентризм і антропоцентризм у викладанні української літератури. Реалізація культурологічного підходу.

Програми і навчальні посібники з історії української літератури.

Курс української народної творчості, його призначення, зв'язок з літературознавчими курсами, історією України, українською культурою, народознавством. Програми, підручники, монографії, навчальні посібники, збірники, статті у галузі фольклористики, культурології, лінгвокультурології та лінгвофольклористики.

Поглиблене вивчення фольклорних жанрів у взаємозв'язку з історією і культурою українського народу, з урахуванням особливостей національного менталітету; опанування наукових концепцій, напрямів вітчизняної та зарубіжної фольклористики, осмислення історії і теорії міфу і міфічної свідомості, ознайомлення з методологією та методикою

науково-дослідницької діяльності в галузі фольклористики і викладання курсу у вищій школі, гімназіях, колегіумах, ліцеях.

Краєзнавчий літературознавчий курс, його призначення і роль у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника. Програми і навчальні посібники з фольклорного і літературного краєзнавства.

Вивчення мови художнього твору і стилю письменника. Принципи, шляхи і методичні прийоми роботи над мовою художнього твору. Психологія сприйняття мистецтва як основа навчання аналізу тексту. Організація практичних спостережень над текстом твору. Методика проведення стилістичного експерименту. Зіставлення різних редакцій твору.

Розкриття творчої індивідуальності митця, неповторної своєрідності його поетичної мови. Проблема вивчення шляхів аналізу художніх творів у сучасній методичній літературі. Варіативність шляхів аналізу, їх взаємозв'язок. Прийоми аналізу. Єдність літературознавчих та педагогічних прийомів аналізу. Елементи герменевтичного та феноменологічного підходів до аналізу художніх творів.

Специфіка вивчення творів різних жанрів. Урахування генеалогічної природи художнього твору, його своєрідності як неповторного явища мистецтва - неодмінна умова ефективності його аналізу в єдності форми і змісту.

Роль спецкурсів у поглибленні і розширенні знань студентів з окремих теоретичних розділів літературознавчого курсу, формуванні стійкого пізнавального інтересу до гуманітарних наук, розвитку навичок науково-дослідницької роботи. Спецкурси пропедевтичного, інтегративного характеру: призначення, завдання, проблематика, принципи побудови, види, співвідношення з відповідними літературознавчими курсами, зв'язок з актуальними проблемами науки та науково-дослідною діяльністю кафедр і викладачів.

Форми і методи проведення спецкурсів (лекції, семінарські, лабораторні заняття, дискусії, виконання творчих самостійних завдань тощо). Педагогічні вимоги до проведення спецкурсів. Дотримання принципів науковості, систематичності, послідовності, активності, наочності тощо).

Тема 3. Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів.

Вимоги до лекцій. Принципи добору матеріалу для лекцій. Підготовка до лекції, її структура і виконання. Повідомлення як зміст і форма лекції. Поєднання живого слова та інших засобів навчання. План лекції. Відбір матеріалу, його компонування.

Основні складові лекції: вступ, основна частина, висновки, рекомендації. Конспект (текст) лекції. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. Зворотний зв'язок з аудиторією. Організація індивідуальної роботи студента при конспектуванні лекцій.

Форми контролю викладача. Способи перевірки чіткості конспектування, дохідливості лекцій, глибини і повноти засвоєння студентами змісту лекцій. Формування культури ведення лекційних записів.

Традиційні форми лекцій: вступна; установочна, програмно-тематична, лекція-коментар, оглядова, підсумкова лекція.

Нетрадиційні (інноваційні) форми лекцій: проблемна, лекція-дискусія), лекція-прес-конференція та ін.

Діалогічний принцип проведення лекцій. Способи активізації і стимулювання уваги студентів під час лекції та їх залучення у спільну з викладачем роботу з осмислення літературного матеріалу. Елементи проблемного викладу в лекції. Можливість участі студентів у проведенні лекції. Співвідношення лекції з програмою курсу, змістом навчальних посібників і сучасним станом науки.

Співвідношення пізнавальної, розвивальної і виховної функцій лекції. Методичне забезпечення лекційних курсів.

Практичні заняття з літературознавчих дисциплін, їх специфіка, призначення, співвідношення з лекційними курсами, форми і методика проведення. Функції і діяльність викладача на практичних заняттях. Форми проведення практичних занять.

Зміст роботи студентів на практичних заняттях, способи її активізації, прийоми організації дискусій і обговорення розглянутих питань. Формування у студентів навичок аналітичної діяльності, ораторського мистецтва, вміння аргументувати свої судження, вести наукову полеміку, сприймати аргументи та позицію інших членів колективу.

Специфіка і призначення семінарів з літературознавчих дисциплін, їх види і методика проведення. Види семінарів: повторювально-узагальнюючого типу; семінар-пошук; семінар-дискусія; семінар-круглий стіл, театралізований семінар. Гра у структурі практичних і семінарських занять. Ділові, рольові, дидактичні ігри ("Літературна кав'ярня" тощо). Методика проведення гри. Розвиток комунікативних якостей та інтелектуальних умінь учасників гри. Дискусії-співміркування. Дискусії типу "мозкового штурму". Діалог-зустріч із письменником.

Форми підведення підсумків практичних і семінарських занять. Методичне забезпечення практичних і семінарських занять.

Колоквіуми як форма навчальних занять. Факультативні заняття як специфічна форма літературної освіти зі студентами, учнями у профільних гуманітарних класах.

Навчальний діалог і види культурологічного дискурсу на заняттях з літератури. Концепції навчального діалогу (С.Ю. Курганов), дискурсивні ("мовленнєві") практики у процесі міжособистісної комунікації на заняттях. Види діалогу: діалог особистостей, діалог у свідомості персонажа, діалог образів культури тощо. Формування читача-художника, читача-критика, читача-літературознавця.

Роль та дії викладача під час проведення практичних, семінарських та лабораторних занять.

Ідеї інтеграції в удосконаленні навчально-виховної функції сучасної школи. Види інтеграції: послідовний, паралельний зв'язок літератури й інших видів мистецтв, змішаний тип (для аналізу художнього тексту, при вивченні основ теорії й історії літератури, біографії письменника). Вивчення літературних курсів у взаємозв'язках з різними видами мистецтв у контексті української і світової культури.

Оцінка навчальних досягнень студентів. Гуманізації оцінювання. Функції педагогічного оцінювання: діагностична, навчальна, виховна. Форми оцінювання: поточне, тематичне, блокове, підсумкове.

Традиційні види оцінювання: контрольна, самостійна робота, індивідуальна співбесіда, реферат, залік, колоквіум, семестровий і державний іспит, захист курсової, випускної кваліфікаційної (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи. Побудова питань: наукова коректність їх формулювань, глибина проникнення у проблемне поле навчальної дисципліни.

Нетрадиційні форми оцінювання: тестування, рейтингова система, моніторинг. Соціально-психологічні та дидактичні аспекти рейтингу. Рейтинг інтегрального розвитку студента.

Технологія тестового контролю успішності студентів. Тест як форма поточної, модульної та підсумкової перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Визначення та види тестів.

Переваги тестів перед традиційними формами контролю. Обробка результатів тестування та визначення якості тестів.

Контрольні роботи, інші форми активізації навчальної роботи студентів. Консультації, їх види і роль у викладанні літературознавчих дисциплін. Заліки й іспити, їх призначення, види і форми, методика і культура їхнього проведення.

Вимоги до рівня знань і умінь. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів: обсяг і глибина знань основних фактів; уміння критично і творчо розглядати відомі в літературознавстві погляди на проблемні та дискусійні питання, робити самостійні логічні висновки на основі сучасних наукових даних; аналізувати різні форми і прийоми аналізу

творів словесності в аспекті жанру, композиції, системи образів, мови, елементів художньої структури, новизни; належний рівень мовленнєвої та загальної культури, володіння нормами літературної вимови.

Самооцінювання. Внутрішній контроль студента у процесі особистісно орієнтованої навчальної діяльності.

Тема 4. Самостійна робота студентів. Навчальні практики – етапи особистісного формування майбутнього фахівця, розвитку його загальної і професійної культури. Формування професійно-педагогічного мислення, психологічної, дослідницької, методичної компетенцій.

Освітня функція практик (застосування і осмислення теоретичних знань, інтенсифікація розвитку професійно-педагогічного мислення, творчих здібностей). Розвивальна функція практик. Діагностико-дослідницька функція практик.

Фольклорна підготовка майбутніх учителів-дослідників. Пошуково-дослідницька робота студентів з фольклору. Мета і завдання фольклорної практики. Методика збирання і оформлення експедиційного матеріалу.

Етнографічна практика як засіб розширення знань студентів про історію, культуру, побут українського народу й інших народів, що населяють територію України. Мета і завдання етнографічної практики. Методика збирання і оформлення експедиційного матеріалу.

Укладання картотеки фольклорно-етнографічної практики. Створення електронної картотеки фольклорно-етнографічної практики. Просвітницька діяльність лабораторії. Проведення тематичних екскурсій, зустрічей, олімпіад, вікторин, ігор, конкурсів. Оформлення виставок.

Педагогічна практика - невід'ємна складова частина навчально-виховного процесу. Мета і зміст педагогічної практики. Види педагогічних практик. Бази практики. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики. Методичне забезпечення практики.

Самостійна робота студентів як одна з форм сучасного навчального процесу у вищій школі, її зміст і форми. Самостійна робота студентів-філологів з вивчення й інтерпретації словесно-художніх текстів, наукової і критичної літератури, її методика, форми і планування.

Способи перевірки самостійної роботи студентів: звіти про прочитану художню і наукову літературу;, відповіді на питання викладача, бесіди з відповідної теми.

Формування у студентів умінь активного і професійного читання художніх текстів і навичок самостійної роботи з науково-критичною літературою (конспектування, реферування і т.п.), умінь критичної оцінки наукових ідей, суджень, концепцій, а також різних інтерпретацій літературних творів. Робота студентів з комп'ютерними програмами з метою вивчення предметів літературознавчого циклу.

Індивідуалізація самостійної роботи студентів як основа реалізації принципу диференційованості, особистісно орієнтованого навчання у ВНЗі. Активізація самостійної роботи студентів і шляхи її подальшого вдосконалення.

Зростання ролі науково-дослідної роботи студентів у сучасному навчальному процесі. Форми наукової праці студентів. Робота у спецкурсі, науково-дослідницькій лабораторії. Методика організації і напрями діяльності науково-дослідницької лабораторії у педагогічному університеті.

Доповідь на практичних і семінарських заняттях як засіб залучення студентів до наукової праці. Доповідь на засіданнях проблемної групи, студентського наукового гуртка як ефективна форма наукової праці. Участь у студентських наукових конференціях і методика їх проведення. Студентська наукова конференція як засіб розвитку у студентів умінь вести дискусію, діалог, зацікавити науковою проблемою, здійснювати комунікацію і спільне обговорення розглянутих проблем.

Методика керівництва курсовими, дипломними роботами студентів, їхнє оформлення, захист, критерії оцінювання. Формування у студентів умінь визначити актуальність проблеми, здійснювати збір фактичного матеріалу, його обробку й аналіз, вибирати необхідні методи дослідження, модифікувати існуючі та розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження; конспектувати, цитувати, анотувати, рецензувати, складати тезаурус, проводити бібліографічну роботу із залученням сучасних інформаційних технологій; подавати результати виконаної роботи у відповідності з існуючими вимогами. Вміння інтерпретувати різні концепції і теорії, творчо осмислювати аналізований матеріал, володіти професійною мовою у вибраній галузі. Резензування магістерських робіт.

Самодисципліна студента-дослідника. Виступ на захисті наукової (курсowej, дипломної, магістерської) роботи. Дотримання правил усного виступу: логіка побудови, ритм, темп мовлення, прийоми активізації інтересу аудиторії.

Позааудиторна робота з літератури, її роль у літературно-естетичному розвитку особистості, її організаційні форми. Фольклорне краєзнавство. Вивчення літературної географії краю. Літературні екскурсії й походи. Випуск газет, рукописних журналів, альманахів, альбомів тощо.

Методика організації і проведення літературних заходів. Участь студентів у літературних конкурсах, творчих звітах, концертах, літературно-музичних вечорах. Організація і проведення театралізованого фольклорного свята, літературного марафону.

Літературні гуртки. Літературні виставки. Організація літературного, фольклорно-етнографічного кабінету. Організація літературного музею.

Тема 5. Інновації в гуманітарній освіті. Основні функції інформаційно-методичного забезпечення літературознавчих курсів. Основна навчальна література: підручники, навчальні, навчально-методичні посібники з літературознавчих курсів, їх аналіз. Модель підручника нового покоління: принципи їх побудови. Функції підручника. Критерії відбору змісту навчального матеріалу.

Додаткові інформаційно-методичні матеріали: конспект (текст) лекцій; роздатковий матеріал до лекції, збірник завдань для самостійної роботи студентів, монографія, збірник наукових праць, довідник тощо.

Методичні матеріали: інструкції, методичні рекомендації та вказівки, програми дисциплін, плани семінарських занять. Навчально-методичні комплекси для студентів філологічного факультету.

Наочність на заняттях літератури, зв'язок з пізнавальними особливостями студентів. Види наочності (предметна і образна, словесно-образна, умовно-схематична, динамічна синтетична).

Музика і живопис на заняттях, доцільність їх використання. Методика використання фонозаписів народних пісень, текстів творів, картин, ілюстрацій, портретів письменників. Літературно-музична інтерпретація художнього твору.

Методика використання фрагментів театральних вистав, радіокомпозицій тощо. Навчальні, науково-популярні фільми, фільми-екранізації як джерело нових знань та засіб ілюстрації й конкретизації вивченого матеріалу. Технологія занять із залученням кінофільмів (за методикою С.Жили).

Методика використання навчальних телепередач. Педагогічна роль відеотеки. Комплексне використання засобів наочності в умовах кабінетної системи.

Упровадження інформаційних технологій у літературознавство. Інтерактивні навчальні комплекси з філологічних курсів. Електронні тексти лекцій. Електронні підручники, посібники, навчальні програми, мультимедійні курси і методика їх використання. Електронні каталоги навчальних і педагогічних практик. Електронний архів наукових (дипломних, магістерських) робіт студентів.

Літературознавчі та культурологічні словники та енциклопедії, розміщені в Інтернеті. Сучасна концепція електронних навчальних засобів. Дотримання психологічних і педагогічних вимог стосовно структурування, ємкості, лапідарності, компресованості словесного тексту, врахування аудіовізуального сприймання і графічного подання.

Особливості комп'ютерної дидактики. Методика проведення занять із використанням інформаційних технологій. Методика використання електронних підручників, енциклопедій і комп'ютеризованих курсів. Система самоконтролю засвоєння матеріалу (тестові завдання, контрольні запитання, ситуаційні вправи).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль												
Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів												
Тема 1.Роль курсу методики викладання української літератури професійній парадигмі викладача-словесника	23	4	2	-		17	23	-	-	-		23
Тема 2.Методичні аспекти викладання теоретико- історико-літературних курсів і спецкурсів	22	4	4	-		14	22	2	2	-		18
Тема 3.Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів	15	6	4	-		5	15	2	2	-		11
Тема4.Самостійна робота студентів	15	2	2			11	15	-	-	-		15
Тема 5.Інновації в гуманітарній освіті	15	2	2			11	15	-	-	-		15
Усього годин	90	18	14	-		58	90	4	4			82

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль			
Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Роль курсу методики викладання української літератури у професійній парадигмі викладача-словесника	Тенденції освіти. Проблема діалогу культур. Концепція філологічної освіти в контексті розвитку культури. Формування нових стандартів літературної освіти (сучасні школи і напрями літературознавства та критики, розгляд історії української літератури в широкому європейському і світовому контексті, мистецтво читання й осмислення тексту). Принципи професійної підготовки вчителів, викладачів української словесності. Модель фахівця української літератури. Професійні якості викладача. Удосконалення кваліфікації і підвищення майстерності вчителя, викладача української мови і літератури. Предмет, завдання, значення курсу у професійній парадигмі викладача української літератури. Призначення, завдання, зміст і проблеми літературознавчої освіти. Культурологічна концепція викладання літератури.	4
2	Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів і спецкурсів	<p>Вимоги до літературних курсів, їхня структура, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення. Відбір навчального матеріалу літературних курсів. Критерії відбору: фундаментальність, актуальність, доступність матеріалу. Ідея блокового подання навчального матеріалу. Формування модулів, розділів, тем. Відбір інформаційних джерел. Формування індивідуальних завдань та питань.</p> <p>Загальнодидактичні принципи у викладанні літературознавчих курсів: науковість, систематичність, послідовність, наступність і перспективність, зв'язок теорії з практикою, наочність, професійна спрямованість. Взаємозв'язок принципів навчання, їх взаємозумовленість.</p> <p>Своєрідність практичних, семінарських</p>	4

		<p>занять з української літератури: специфічність художньої інформації, стимулювання естетичних переживань. Критерії ефективності занять. Проблемність на заняттях з української літератури, її наукові основи. Роль спецкурсів у поглибленні і розширенні знань студентів з окремих теоретичних розділів літературознавчого курсу, формуванні стійкого пізнавального інтересу до гуманітарних наук, розвитку навичок науково-дослідницької роботи. Спецкурси пропедевтичного, інтегративного характеру: призначення, завдання, проблематика, принципи побудови, види, співвідношення з відповідними літературознавчими курсами, зв'язок з актуальними проблемами науки та науково-дослідною діяльністю кафедр і викладачів.</p> <p>Форми і методи проведення спецкурсів (лекції, семінарські, лабораторні заняття, дискусії, виконання творчих самостійних завдань тощо). Педагогічні вимоги до проведення спецкурсів. Дотримання принципів науковості, систематичності, послідовності, активності, наочності тощо).</p>	
3	<p>Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів</p>	<p>Вимоги до лекцій. Принципи добору матеріалу для лекцій. Підготовка до лекції, її структура і виконання. Повідомлення як зміст і форма лекції. Поєднання живого слова та інших засобів навчання. План лекції. Відбір матеріалу, його компонування.</p> <p>Основні складові лекції: вступ, основна частина, висновки, рекомендації. Конспект (текст) лекції. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. Зворотний зв'язок з аудиторією. Організація індивідуальної роботи студента при конспектуванні лекцій.</p> <p>Форми контролю викладача. Способи перевірки чіткості конспектування, дохідливості лекцій, глибини і повноти засвоєння студентами змісту лекцій. Формування культури ведення лекційних записів.</p> <p>Традиційні форми лекцій: вступна; установочна, програмно-тематична, лекція-коментар, оглядова, підсумкова лекція.</p> <p>Нетрадиційні (інноваційні) форми лекцій: проблемна, лекція-дискусія), лекція-прес-конференція та ін.</p>	6

		<p>Діалогічний принцип проведення лекцій. Способи активізації і стимулювання уваги студентів під час лекції та їх залучення у спільну з викладачем роботу з осмислення літературного матеріалу. Елементи проблемного викладу в лекції. Можливість участі студентів у проведенні лекції. Співвідношення лекції з програмою курсу, змістом навчальних посібників і сучасним станом науки.</p> <p>Співвідношення пізнавальної, розвивальної і виховної функцій лекції. Методичне забезпечення лекційних курсів.</p> <p>Практичні заняття з літературознавчих дисциплін, їх специфіка, призначення, співвідношення з лекційними курсами, форми і методика проведення. Функції і діяльність викладача на практичних заняттях. Форми проведення практичних занять.</p> <p>Зміст роботи студентів на практичних заняттях, способи її активізації, прийоми організації дискусій і обговорення розглянутих питань. Формування у студентів навичок аналітичної діяльності, ораторського мистецтва, вміння аргументувати свої судження, вести наукову полеміку, сприймати аргументи та позицію інших членів колективу.</p> <p>Специфіка і призначення семінарів з літературознавчих дисциплін, їх види і методика проведення. Види семінарів. Гра у структурі практичних і семінарських занять. Методика проведення гри. Дискусії-співміркування. Дискусії типу "мозкового штурму". Діалог-зустріч із письменником. Форми підведення підсумків практичних і семінарських занять. Методичне забезпечення практичних і семінарських занять.</p>	
4	Самостійна робота студентів	<p>Самостійна робота студентів як одна з форм сучасного навчального процесу у вищій школі, її зміст і форми. Самостійна робота студентів-філологів з вивчення й інтерпретації словесно-художніх текстів, наукової і критичної літератури, її методика, форми і планування.</p> <p>Способи перевірки самостійної роботи студентів. Формування у студентів умінь</p>	2

		<p>активного і професійного читання художніх текстів і навичок самостійної роботи з науково-критичною літературою (конспектування, реферування і т.п.), умінь критичної оцінки наукових ідей, суджень, концепцій, а також різних інтерпретацій літературних творів. Робота студентів з комп'ютерними програмами з метою вивчення предметів літературознавчого циклу.</p> <p>Методика керівництва курсовими, дипломними роботами студентів, їхнє оформлення, захист, критерії оцінювання. Резензування магістерських робіт.</p> <p>Самодисципліна студента-дослідника. Виступ на захисті наукової (курсowej, дипломної, магістерської) роботи.</p>	
5	Інновації в гуманітарній освіті	<p>Основні функції інформаційно-методичного забезпечення літературознавчих курсів. Основна навчальна література: підручники, навчальні, навчально-методичні посібники з літературознавчих курсів, їх аналіз. Модель підручника нового покоління: принципи їх побудови. Функції підручника. Критерії відбору змісту навчального матеріалу.</p> <p>Додаткові інформаційно-методичні матеріали: конспект лекцій; роздатковий матеріал до лекції, збірник завдань для самостійної роботи студентів, монографія, збірник наукових праць, довідник тощо.</p> <p>Методичні матеріали: інструкції, методичні рекомендації та вказівки, програми дисциплін, плани семінарських занять. Навчально-методичні комплекси для студентів філологічного факультету.</p>	2
Практичний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Роль курсу методики викладання української літератури у професійній парадигмі викладача-словесника	Самостійна робота над підвищенням професійної і педагогічної майстерності, методичного і загальнокультурного рівня. Участь у теоретичних і методичних семінарах, читаннях, наукових школах, проблемних групах, педагогічних майстернях, експериментальних лабораторіях. Вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду вчителів-словесників, викладачів філологічних	2

		дисциплін. Критерії професійної компетентності викладача української літератури: рівень теоретичних знань і вмінь, рівень володіння методами літературного дослідження, володіння професійно-мовленнєвою культурою, результативність практичної діяльності.	
2	Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів і спецкурсів	Сучасні підходи до викладання курсу "Вступ до літературознавства", роль курсу в літературознавчій підготовці майбутнього вчителя-словесника, його зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання курсу. Програми і навчальні посібники з курсу. Завдання і зміст курсу "Теорія літератури", його роль у літературознавчій підготовці студентів, зв'язок з іншими дисциплінами. Сучасні підходи та принципи побудови курсу "Теорія літератури". Програма і навчальні посібники. Труднощі й особливості викладання курсу. Завдання, зміст курсу "Теорія і історія літературної критики", зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання і зміст курсу "Історія української літератури". Призначення історико-літературних курсів, система і принципи побудови, професійне, культурне і виховне значення. Періодизація і спірні проблеми історії української літератури. Особливості постановки і висвітлення історії давньої української літератури, української літератури ХУШ і ХІХ століть. Поглиблене вивчення історії української літератури і сучасного літературного процесу в контексті вітчизняної і світової історії та культури. Проблеми вивчення і викладання української літератури ХХ століття. Програми і навчальні посібники з історії української літератури.	4
3	Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів	Колоквіуми як форма навчальних занять. Факультативні заняття як специфічна форма літературної освіти зі студентами, учнями у профільних гуманітарних класах. Навчальний діалог і види. Роль та дії викладача під час проведення практичних, семінарських та лабораторних занять. Оцінка навчальних досягнень студентів. Гуманізації оцінювання. Функції педагогічного оцінювання: діагностична, навчальна, виховна. Форми оцінювання: поточне, тематичне, блокове, підсумкове.	4

		<p>Традиційні види оцінювання: контрольна, самостійна робота, індивідуальна співбесіда, реферат, залік, колоквиум, семестровий і державний іспит, захист курсової, випускної кваліфікаційної (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи. Побудова питань: наукова коректність їх формулювань, глибина проникнення у проблемне поле навчальної дисципліни.</p> <p>Нетрадиційні форми оцінювання: тестування, рейтингова система, моніторинг.</p> <p>Технологія тестового контролю успішності студентів. Тест як форма поточної, модульної та підсумкової перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Визначення та види тестів.</p> <p>Переваги тестів перед традиційними формами контролю. Обробка результатів тестування та визначення якості тестів.</p>	
4	Самостійна робота студентів	<p>Освітня функція практик (застосування і осмислення теоретичних знань, інтенсифікація розвитку професійно-педагогічного мислення, творчих здібностей). Розвивальна функція практик. Діагностико-дослідницька функція практик.</p> <p>Фольклорна підготовка майбутніх учителів-дослідників. Пошуково-дослідницька робота студентів з фольклору. Мета і завдання фольклорної практики. Методика збирання і оформлення експедиційного матеріалу.</p> <p>Етнографічна практика як засіб розширення знань студентів про історію, культуру, побут українського народу й інших народів, що населяють територію України. Мета і завдання етнографічної практики. Методика збирання і оформлення експедиційного матеріалу.</p> <p>Педагогічна практика - невід'ємна складова частина навчально-виховного процесу. Мета і зміст педагогічної практики. Види педагогічних практик. Бази практики. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики. Методичне забезпечення практики.</p>	2
5	Інновації в гуманітарній	Наочність на заняттях літератури,	2

	освіті	<p>зв'язок з пізнавальними особливостями студентів. Види наочності (предметна і образна, словесно-образна, умовно-схематична, динамічна синтетична).</p> <p>Музика і живопис на заняттях, доцільність їх використання. Методика використання фонозаписів народних пісень, текстів творів, картин, ілюстрацій, портретів письменників. Літературно-музична інтерпретація художнього твору.</p> <p>Методика використання фрагментів театральних вистав, радіокомпозицій тощо. Навчальні, науково-популярні фільми, фільми-екранізації як джерело нових знань та засіб ілюстрації й конкретизації вивченого матеріалу. Технологія занять із залученням кінофільмів. Методика використання навчальних телепередач.</p>	
--	--------	--	--

Модуль самостійної роботи

План	Форми роботи	Години
<p>Навчальна робота викладача. Підготовка до навчальних занять, їхнє планування й аналіз. Організація індивідуальної, самостійної роботи студентів з літературознавчих курсів. Особистісно-орієнтований підхід у викладанні.</p> <p>Науково-дослідницька діяльність викладача, її значення для викладання літературознавчих дисциплін. Використання результатів наукової праці викладача у навчальному процесі. Залучення студентів до вивчення проблеми, що досліджується викладачем.</p> <p>Виховні функції викладача-літературознавця. Громадська позиція, культура, демократизм, інтелігентність, широта кругозору, орієнтація на загальнолюдські цінності в розвитку особистості, реалізація виховних цілей у процесі навчання літератури.</p>	Опрацювати питання плану	5
<p>Професійна компетенція викладача української мови і літератури. Культурознавча (народознавча) компетенція як сукупність знань про матеріальну і духовну культуру, традиції, звичаї, обряди рідного народу, сукупність умінь використовувати культурознавчі (народознавчі) знання у професійній діяльності.</p> <p>Фольклорна, літературознавча компетенція як сукупність знань про українську літературу і фольклор у їх історичному розвитку та на сучасному етапі, умінь здійснювати фольклорний, літературознавчий аналіз, усвідомлювати закономірності літературного процесу, оцінювати художню своєрідність творів, творчості письменника в цілому під кутом зору національної культури і міжкультурної значущості. Характеристика сучасної</p>	Опрацювати питання плану	6

<p>ситуації в галузі літературної освіти.</p> <p>Методична компетенція як сукупність знань методологічних і теоретичних основ методики навчання мови, літератури, концептуальних основ, структури і змісту засобів навчання (підручників, навчальних посібників), умінь використовувати методичні прийоми в різних ситуаціях педагогічної діяльності.</p> <p>Вияв мовленнєвої компетенції особистості у сформованості умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів.</p> <p>Комунікативна компетенція як сукупність знань, умінь, здібностей, ініціатив особистості, необхідних для здійснення комунікації в різних мовленнєвих сферах тощо.</p>		
<p>Педагогічна компетенція як сукупність знань теорії і практики навчання, теорії виховання, особливостей реалізації педагогічних завдань у конкретному навчальному предметі з метою формування і розвитку творчо мислячої особистості студента; знань дидактичних закономірностей навчального процесу, педагогічної етики.</p> <p>Сукупність умінь проектувати педагогічну діяльність, вести науково-педагогічне спілкування у відповідній галузі філологічної науки, володіти професійно-практичними навичками навчання мови і літератури, керувати пізнавальною діяльністю студентів тощо.</p> <p>Психологічна компетенція як сукупність знань загальної, вікової, педагогічної психології, лінгвопсихології, психічних процесів.</p> <p>Складові науково-дослідної компетенції: індивідуально-творче мислення, мотивація науково-дослідницької діяльності. Науково-дослідна компетенція як сукупність умінь проводити пошукове, наукове, експериментальне дослідження, працювати з першоджерелами, критичною літературою, конструювати власну і колективну науково-дослідницьку діяльність.</p>	<p>Опрацювати питання плану</p>	<p>6</p>
<p>Курс української народної творчості, його призначення, зв'язок з літературознавчими курсами, історією України, українською культурою, народознавством. Програми, підручники, монографії, навчальні посібники, збірники, статті у галузі фольклористики, культурології, лінгвокультурології та лінгвофольклористики.</p> <p>Поглиблене вивчення фольклорних жанрів у взаємозв'язку з історією і культурою українського народу, з урахуванням особливостей національного менталітету; опанування наукових концепцій, напрямів вітчизняної та зарубіжної фольклористики, осмислення історії і теорії міфу і міфічної свідомості, ознайомлення з методологією та методикою науково-дослідницької діяльності в галузі фольклористики і викладання курсу у вищій школі,</p>	<p>Опрацювати питання плану. Розробити фрагмент практичного заняття з курсу української народної творчості</p>	<p>4</p>

гімназіях, колегіумах, ліцеях.		
Краєзнавчий літературознавчий курс, його призначення і роль у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника. Програми і навчальні посібники з фольклорного і літературного краєзнавства.	Опрацювати питання плану. Розробити фрагмент практичного заняття з курсу літературного краєзнавства	4
Вивчення мови художнього твору і стилю письменника. Принципи, шляхи і методичні прийоми роботи над мовою художнього твору. Організація практичних спостережень над текстом твору. Методика проведення стилістичного експерименту. Зіставлення різних редакцій твору. Розкриття творчої індивідуальності митця, неповторної своєрідності його поетичної мови. Проблема вивчення шляхів аналізу художніх творів у сучасній методичній літературі. Варіативність шляхів аналізу, їх взаємозв'язок. Прийоми аналізу. Єдність літературознавчих та педагогічних прийомів аналізу. Елементи герменевтичного та феноменологічного підходів до аналізу художніх творів. Специфіка вивчення творів різних жанрів.	Опрацювати питання плану. Розробити фрагмент практичного заняття з курсу історії української літератури з вивчення мови художнього твору	6
<p>Зростання ролі науково-дослідної роботи студентів у сучасному навчальному процесі. Форми наукової праці студентів. Робота у спецкурсі, науково-дослідницькій лабораторії. Методика організації і напрями діяльності науково-дослідницької лабораторії у педагогічному університеті.</p> <p>Доповідь на практичних і семінарських заняттях як засіб залучення студентів до наукової праці. Доповідь на засіданнях проблемної групи, студентського наукового гуртка як ефективна форма наукової праці. Участь у студентських наукових конференціях і методика їх проведення. Студентська наукова конференція як засіб розвитку у студентів умінь вести дискусію, діалог, зацікавити науковою проблемою, здійснювати комунікацію і спільне обговорення розглянутих проблем.</p>	Доповідь на студентській науковій конференції	6
<p>Позааудиторна робота з літератури, її роль у літературно-естетичному розвитку особистості, її організаційні форми. Фольклорне краєзнавство. Вивчення літературної географії краю. Літературні екскурсії й походи. Випуск газет, рукописних журналів, альманахів, альбомів тощо.</p> <p>Методика організації і проведення літературних заходів. Участь студентів у літературних конкурсах, творчих звітах, концертах, літературно-музичних вечорах. Організація і проведення театралізованого фольклорного свята, літературного марафону.</p> <p>Літературні гуртки. Літературні виставки. Організація літературного, фольклорно-етнографічного кабінету. Організація літературного музею.</p>	Підготовка і проведення позааудиторного літературного заходу	5

<p>Упровадження інформаційних технологій у літературознавство. Інтерактивні навчальні комплекси з філологічних курсів. Електронні тексти лекцій. Електронні підручники, посібники, навчальні програми, мультимедійні курси і методика їх використання. Електронні каталоги навчальних і педагогічних практик. Електронний архів наукових (дипломних, магістерських) робіт студентів.</p> <p>Літературознавчі та культурологічні словники та енциклопедії, розміщені в Інтернеті. Сучасна концепція електронних навчальних засобів. Дотримання психологічних і педагогічних вимог стосовно структурування, ємкості, лапідарності, компресованості словесного тексту, врахування аудіовізуального сприймання і графічного подання.</p>	<p>Опрацювати питання плану.</p>	<p>6</p>
<p>Особливості комп'ютерної дидактики. Методика проведення занять із використанням інформаційних технологій. Методика використання електронних підручників, енциклопедій і комп'ютеризованих курсів. Система самоконтролю засвоєння матеріалу (тестові завдання, контрольні запитання, ситуаційні вправи).</p>	<p>Опрацювати питання плану. Розробити тестові завдання на одній з інтернет-платформ</p>	<p>5</p>

ПІДСУМКОВА ТЕКА

Методи навчання

На заняттях з курсу комплексно використовуються різноманітні методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методи стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього перекладача з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

На лекційних заняттях використовуються елементи бесіди, проблемного викладу.

Практичні заняття проводяться із використанням словесних (слово викладача, бесіда, відповідь на поставлене запитання, виступ із повідомленням, рефератом), наочних (демонстрування) та практичних методів навчання (виконання поставлених завдань, у тому числі тестових різної форми, та вправ).

У розрізі індивідуальної самостійної роботи студенти опрацьовують наукову літературу, довідники, виступають із повідомленнями на заняттях, виконують наукові роботи, проводять фрагменти занять.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної

діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому і тестовому контролю.

Рівень засвоєння змісту лекційного курсу перевіряється постановкою системи запитань, у тому числі проблемних запитань, виконанням творчих, пошукових завдань.

Рівень засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання, перевіряється усними (індивідуальна співбесіда) та письмовими методами контролю (тестування, реферат, самостійна робота).

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Засоби діагностики успішності навчання – презентація, усна відповідь, реферат, письмова робота, виступ на науковій конференції.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

1. Екзамен

А (відмінно) 90-100 балів – Відповідь студента відзначається повнотою і вичерпністю викладу матеріалу теоретичного курсу, ґрунтується на знаннях різних точок зору з обговорюваної методичної проблеми. При цьому студент повинен уміти висловити й мотивувати власне бачення аналізованих питань методики, ознайомитись із основою та додатковою рекомендованою до курсу науковою літературою. Відповідь має бути логічною, зв'язною, послідовною й аргументованою. Теоретичні положення слід підкріплювати конкретними прикладами. Студент повинен уміти застосовувати свої теоретичні знання на практиці, наприклад, під час вивчення творів різноманітних жанрів тощо, застосовувати сучасні технології навчання тощо;

В (добре) 82-89 балів – Студент повинен володіти матеріалом на належному рівні, проте може помилятися у непринципових моментах при викладі теорії чи окремих концепцій. Студент повинен опрацювати і знати основну та додаткову рекомендовану літературу до курсу. Відповідь повинна бути логічною, викладеною правильною літературною мовою. Свої теоретичні знання студент повинен уміти застосовувати на практиці;

С (добре) 74-81 балів – Студент повинен володіти матеріалом та навичками підготовки, проведення та аналізу заняття з літературознавчих дисциплін, самостійно оцінювати окремі методичні явища, виправляти допущені помилки, працювати з різними джерелами інформації, творчо використовувати дібраний матеріал.

Д (задовільно) 64-73 балів – Відповідь студента є неповною і не досить аргументованою. Студент повинен знати значну частину матеріалу, запропонованого в теоретичному курсі, але ці знання можуть мати несистемний характер. Під час відповіді наводить окремі власні приклади на підтвердження окремих суджень, за допомогою викладача здатен зробити певні висновки.

Е (задовільно) 60-63 балів – Студент повинен знати запропонований матеріал курсу, володіти окремими навичками проведення аналізу заняття з літературознавчих дисциплін, орієнтуватися у масиві рекомендованої літератури, вміти наводити приклади, відтворювати самостійно опрацьований матеріал.

Ф (незадовільно) 35-59 балів – Студент розуміє матеріал на елементарному рівні, називаючи лише окремі методичні факти або явища, необізнаний із рекомендованою літературою, може частково відповідати на поставлені запитання, але сам не здатен викласти теоретичний матеріал і підкріпити його прикладами.

FX (незадовільно) 1-34 балів – У студента відсутні знання матеріалу, запропонованого в теоретичному курсі.

2. Письмова робота

- A (відмінно) 90-100 балів** – ґрунтовне засвоєння програмового матеріалу;
- B (добре) 82-89 балів** – вільне висвітлення питань із незначними помилками;
- C (добре) 74-81 балів** – вільне висвітлення питань із помилками;
- D (задовільно) 64-73 балів** – наявність у відповіді окремих неточностей, які свідчать про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу;
- E (задовільно) 60-63 балів** – наявність у відповіді неточностей, які свідчать про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу ;
- F (незадовільно) 35-59 балів** – у відповіді є суттєві помилки, вони свідчать про повне незнання термінології;
- FX (незадовільно) 1-34 балів** – відсутність будь-якої відповіді.

3. Реферат

- A (відмінно) 90-100 балів** – глибоке розкриття проблеми;
- B (добре) 82-89 балів** – тема розкрита недостатньо повно;
- C (добре) 74-81 балів** – тема розкрита неповно;
- D (задовільно) 64-73 балів** – тема розкрита поверхово;
- E (задовільно) 60-63 балів** – реферат суто компілятивного рівня;
- F (незадовільно) 35-59 балів** – розкритий лише окремий аспект проблеми;
- FX (незадовільно) 1-34 балів** – реферат відсутній.

4. Усна відповідь

- A (відмінно) 90-100 балів** – повне і ґрунтовне розкриття теми;
- B (добре) 82-89 балів** – повне і ґрунтовне розкриття теми з окремими неточностями;
- C (добре) 74-81 балів** – вільне висвітлення теми з незначними помилками;
- D (задовільно) 64-73 балів** – орієнтація у програмовому матеріалі з помилками у використанні термінології;
- E (задовільно) 60-63 балів** – орієнтація у програмовому матеріалі з суттєвими неточностями та помилками у використанні термінології;
- F (незадовільно) 35-59 балів** – часткове відтворення основного змісту теми, незнання спеціальної термінології;
- FX (незадовільно) 1-34 балів** – відсутня або повністю неправильна відповідь.

5. Презентація

- A (відмінно) 90-100 балів** – кількість слайдів більше 20, логічна послідовність їх розташування, повне, ґрунтовне розкриття теми з використанням спеціальної термінології;
- B (добре) 82-89 балів** – кількість слайдів 18-20, логічна послідовність їх розташування, вільне висвітлення теми з незначними помилками;
- C (добре) 74-81 балів** – кількість слайдів 15-17, дещо порушена логічна послідовність їх розташування, тема розкрита повно, логічно, але з помилками;
- D (задовільно) 64-73 балів** – кількість слайдів 13-14, переважно логічно послідовно розташовані, матеріал розкрито правильно, але недостатньо осмислено;
- E (задовільно) 60-63 балів** – кількість слайдів не менше 10-12, частково логічно послідовно розташовані, матеріал розкрито на початковому рівні;
- F (незадовільно) 35-59 балів** – кількість слайдів менше 10, відсутня логічна послідовність їх розташування, відтворено окремі частини теми, студент не володіє термінологією;
- FX (незадовільно) 1-34 балів** – відсутність презентації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Базиль Л. О. Розвиток літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / Л. О. Базиль. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 574 с.
2. Коваль В. О. Теоретичні й методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2013. – 455 с.
3. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник / За заг.ред. О.Г.Мороза. – К.:НГГУ, 2003. – 267с.
4. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті / За ред. С.О.Сисоєвої. – К.: ВПОЛ, 2001. – 502с.
5. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 240с.
6. Семенов О. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури (в умовах педагогічного університету): дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Київ, 2005. – 396 с.
7. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів: Навчально-методичний посібник. – К.,Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. – 96с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адорно Т. Теорія естетики / Пер. з нім. П.Таращук. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 518с.
2. Олексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання. – К., 1993. – 168с.
3. Бабанский Ю.К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе. – М.: Просвещение, 1985. – 208с.
4. Бандура О. Шкільний підручник з української літератури. – К.: Пед.думка, 2001. – 76с.
5. Бахтин М. Человек в мире слова. – М.: Изд-во Рос. откр. университета, 1995. – 140с.
6. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади; Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод.видання. – К.:Либідь, 2003.
7. Богданова О.Ю. Методика преподавания литературы: Учеб. для студ.пед.вузов / О.Ю.Богданова, С.А.Леонов, В.Ф.Чертов; Под ред.О.Ю.Богдановой. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 400с.
8. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. – К.:Рад.шк., 1985. – 104с.
9. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: методологія та методика. – Черкаси: Брама, вид. Вовчок О.Ю. – 2003. – 292с.
10. Діалог культур: Україна у світовому контексті: Мистецтво і освіта: Зб.наук.праць / Ред.кол. І.А.Зязюн (головн.ред.), С.О.Черепанова (упор.і відп.ред.), Н.Г.Ничкало, О.П.Рудницька та ін. – Львів: Українські технології, 2001. – Вип.6. – 372с.
11. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернігів: РВК «Деснянська правда», 2004. – 360с.
12. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 416с.

13. Зазуліна Л.В. Діалогізацій дидактичного процесу: гуманістична перспектива. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 64с.
14. Зборовська Н.В. Психологічний аналіз і літературознавство: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 392с.
15. Из опыта работы по совершенствованию методологии и методики преподавания литературоведческих дисциплин. – Иваново, 1998. – 218с.
16. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К.: Вища школа, 1999.
17. Кудряшов Н. И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
18. Методика преподавания литературы: Пособие для студентов и преподавателей / Под ред. О. Ю. Богдановой, В. Г. Маранцмана: В 2-х ч. – М.: Владос, 1995.
19. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник для студентів-філологів. – К.: Ленвіт, 2000. – 240 с.
20. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник / За заг.ред. О.Г.Мороза. – К.:НГГУ, 2003. – 267с.
21. Мурашов А.А. Речевое мастерство учителя (Педагогическая риторика). – М., 1999. – 345с.
22. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 360с.
23. Наукові основи методики літератури: Навч.-метод.посібник / За ред. Волошиної Н.Й. – К.: Ленвіт, 2002. – 344с.
24. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі. – К.: Вища школа, 1978. – 248 с.
25. Никольський В. А. Методика преподавания литературы в средней школе. – М.: Просвещение, 1971. – 256 с.
26. Олєфіренко В.В. Підручник з української літератури: історія і теорія. –Донецьк: Східний видавничий дім, 2003 . – 324с.
27. Организация аудиторной и внеаудиторной самостоятельной работы студентов в рейтинговой системе обучения / Г.Н.Юшко. – Ростов н/Д, 2000.
28. Освітні технології: Посібник / За ред. О.М.Пехоти. – К.:А.С.К., 2001. –256с.
29. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. – К.: Фірма «ІНККОС», 2003. – 352 с.
30. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: Ленвіт, 2000. – 384с.
31. Педагогічна майстерність: Підручник / за ред. І.А. Зязюна. – К.: 1997. – 271с.
32. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 240с.
33. Проблемы изучения и преподавания литературы в вузе и школе: Сб. научн. Трудов / Отв. ред. А.А.Демченко. – Саратов, 2000.
34. Пультер С. О., Лісовський А. М. Методика викладання української літератури в середній школі. – Житомир: Полісся, 2000. – 163 с.
35. Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів: Збірник наукових праць. – К.: НМК ВО, 1992. – 204с.
36. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів: Навчально-методичний посібник. – К.,Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. – 96с.
37. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. – К.: Рад.шк.,1981.

38. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: Навч. посіб. для студентів-філологів. – К.: Ленвіт, 2011.
39. Сізіх Н.В. Комп'ютерні технології тестування знань у Європі. – К.: ІМВ, 1999. – 102с.
40. Степанишин Б.Г. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів: Роздуми старого методиста-словесника, або Від «альфи» до «омеги» у викладанні рідного письменства в школі. – К.: Веселка, Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. – 191с.
41. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-ти т. – К.: Рад.школа, 1977. – Т.3. – 256с.
42. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 320с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. /Онлайн-курс з Іриною Гондюл "Практики щасливих Вчителів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/335412124059792/>
2. Вивчаємо українську мову та літературу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journal.osnova.com.ua/journal/4-Вивчаємо_українську_мову_та_літературу
3. Дивослово [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dyvoslovo.com.ua/>
4. На урок. Освітній проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/naurok.com.ua>
5. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/nus.org.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства науки і освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua>

